

Ahmed Hamdi (Mızrakçioğlu) — 1319-1901 de İstanbul'da doğdu. Babası, son vazifesi Antalya kadılığı iken mütekaid olan Hüseyin Fikri efendi'dir. Onun babası çiftçi Tahir efendi'dir. Aileye önce «Mızrakçı oğulları» denilirken sonraları "Müftizâdeler,, denmiştir.

Ahmed Hamdi, ilk ve orta tahsilini babası ile beraber gezdiği Anadolu kasabalarında ve her iki yılda bir, babasının gelmesi dolayısıyla, İstanbul'da bitirmiştir.

Ahmed Hamdi, 1919 da İstanbul Darülfünunu Edebiyat kısmına girdi ve 1922 de mezun oldu. Erzurum lisesi edebiyat muallimliğine kendi isteğile gitti. Bir buçuk yıl sonra vazifesi Konya lisesine tahvil edildi. Bilâhire Ankara lisesi Edebiyat muallimi oldu. Oradan Gazi Terbiye Enstitüsü Edebiyat hocalığına, oradan da Kadıköy lisesine nakledildi. Üç yıldanberi de Güzel San'atlar akademisi san'at tarihi ve estetik muallimliğini yapmaktadır.

Ahmed Hamdi, Edebiyata çocukluk mutalâalarıyla heves etmeğe başladı. İlk okuduğu iki kitap, "Cezmi,, ile "Kıyası enbiya,, dır. Kendisi diyor ki : "Bu kitapları kaç yaşında okuduğumu bilmiyorum. Bende hatıraları o kadar eskidir. »

Ahmed Hamdi, daima çok okuyan bir adam olmuştur. Tanzimattan sonraki edebiyat, onu ancak on yedi, on sekiz yaşına kadar doyurabilirdi.

Darülfünun'a geldiği zaman, aşığı yukarı kendisini şiire vermişti. Orada *Yahya Kemal*'le tanıştı. Edebî hüviyetiyle Yahya Kemal, bu genç şiir âşıklısı üzerinde büyük ve hayırlı tesirini yaptı. Bir taraf-

Ah.

tan ona ve arkadaşlarına Fransız şiirinin ikliminde rehberlik ederken, diğer taraftan da onlara asıl şiirin sırrını anlatıyordu. O zaman Garp Edebiyatı müderrisi olan Yahya Kemal, divan edebiyatını da en iyi anlayanlardan biriydi. Ahmed Hamdi'ye *Nailî*, *Nef'i* gibi kıymetli şairlerimizi de tanıtmıştı. Bu esnada Yahya Kemal, gençleri *Dergâh* mecmuasında topladı. İçlerinde *Ali Mümtaz* gibi değerli şairler, *Nurullah Atâ* gibi cevval zekâlar bulunan bu gençler arasında Ahmed Hamdi de bulunuyordu. Onun da bir kaç manzumesi bu mecmuada intişar etmişti. Şüphesiz ki bu manzumelerde asıl Ahmed Hamdi'yi bulmak kabil değildir. Bununla beraber onun daha o zaman bile şiirinin özünü teşkil edecek olan mahrem musikinin peşinde koştuğunu görüyoruz.

Ahmed Hamdi, sadece şiir neşretmekle kalmamış, muhtelif fırsatlarla - anladığı tarzda - şiirin hakikî bünye ve manasını da nesirleriyle anlatmıştır. Ona göre şiir, ruhtaki bir sırrı kelimeler vasıtasıyla haricileştirmektedir. Şairin vazifesi, gündelik kullanışın yıpratmış kelimeleri insanın asıl ifadesi olabilecek bir hale getirmek, uzak ve gizli iklimlerden gelen bir haberci yapabilmektir. Bu da ancak titiz ve itinalı bir tekniğin mahsulü olmalıdır. Şiir, ruhî bir haleti dışarıımızda tesis eden bir jest, belîğ bir işaret olmalıdır. Şiiri ve umumiyetle san'atı ilk ve kadim fonksiyonundan, yani sihirden ayırmak, onu yıkmak ve daha doğrusu kendi haricinde bir şey yapmaktır. Ahmed Hamdi, bugünkü Türk şairlerinin bazı istisnalarla - sadece bunu yaptıklarına kanidir.

Fransız dedbî cereyanlarını takib etmiş olan Ahmed Hamdi, şiirin ahengi üzerinde çok titiz

davranmak itibariyle Yahya Kemal'i, Senbolizme temayülü cihetiyle de Ahmed Haşim'i andırırsa da gene bir çok noktalarda onlardan ayrılır. Şair'de birincinin vuzuhu yoktur. İkincinin senbolizmini ise onun daha çok ileri götürdüğünü görüyoruz.

Unutmamalıdır ki Ahmed Hamdi, bugünün şairleri içinde kendine mahsus, zengin bir şiir dili yapabilmiştir.

Son yıllarda hakikî orijinalitesini bulan ve gideceği yolu tayin eden bu değerli şair, artık olgun eserlerini verecek bir çağa gelmiştir.

Ahmed Hamdi'nin sık sık tesadüf edilmeyen manzumeleri, aşağı yukarı, hemen her mecmua koleksiyonunda bulunur. Hiç bir teşebbüste kendisini kıskanmayan Şair'in bir çok makalelerinden başka *Yahya Kemal* ve *Ahmed Haşim* için yazdığı etüdler de san'at tahlili bakımından kıymetli birer tetebbu ve görüş mahsulü olarak gösterilebilir.

Ahmed Hamdi'nin *Abdullah efendinin rüyaları* diye bir hikâye mecmuası da vardır ki bunun ilk parçası olan *Geçmiş zaman elbiseleri* Ağaç mecmuası'nın kapanması üzerine tamamiyle neşredilememiştir.

Şurasını da unutmamalıdır ki, Ahmed Hamdi'yi henüz büyük bir kari zümresi tanımaz. Bu hususta kendisindeki lâkaydinin de büyük bir medhali vardır. Ahmed Hamdi, eserlerini daima süreksiz olarak neşretmiş ve her çıkan mecmuaya ancak bir iki yazı vermekle iktifa etmiştir.

Onun şiirlerini toplu bir halde bulmak ve okumak bilmem ki kabil olabilecek mi?

— Sabah —

— I —

Serin rüzgârlara pencereni aç,
Seyret te ağaran rengini ufkun,
Mahmur gözlerinde süzülün uykun.

Bırak, saçlarınla oynasın rüzgâr,
Gümüş çıplaklığı başka bir buhar-
Olan vücûdunu ondan gizleme.

Ne varsa hepsini, boyun, saç, meme
Esirden dudaklar okşasın, sevsin
Madem ki fecirden daha güzelsin!

Hayat mecmuası

— II —

— Ne içindeyim zamanın —

Ne içindeyim zamânın
Ne de büsbütün dışında.
Yekpare geniş bir ânın
Parçalanmaz akışında,
Bir donuk rüya rengile
Uyuşmuş gibi her şekil,
Rüzgârdaki yaprak bile
Benim kadar hafif değil.
Başım, sükûtu öğüten
Uçsuz, bucaksız değirmen,
İçim, murâdına ermiş
Abasız, postsuz bir derviş.

Kökü bende bir sarmaşık
Olmuş dünya sezmekteyim,
Mavi, masmavi bir ışık
Ortasında yüzmekteyim.

Varlık Mecmuası

— III —

— Bir gül bu karanlıklarda —

Bir gül bu karanlıklarda
Sükûte kendini mercan
Bir kadeh gibi sunmada
Zamanın aralığından.

Başında bu mucizenin,
Sesler kokular ve renkler,
Ebediyet kadar derin
Bir ânın vâdiyle bekler.

Ve diyor fecirden berrak
Sesiyle her ürperişte,
Geceyi yumuşatarak:
"Bütün göz yaşların işte!..
"Serinletmesin ne çıkar
Bu ümitsiz yalvarışı,
Hiç bir meyva, ne de pınar,
Ne de günlerin akışı!

"Yetmez mi bu müjde sana,
Aydınlaştırsam alınımı,
Ben her rüyayı Zamana
Taşıyan yıldız kervanı!..

Varlık Mecmuası

— IV —

— Yavaş yavaş aydınlanan —

Yavaş yavaş aydınlanan
Bir deniz altı âlemi,
Yosunlu bir karanlıktan
Çekiyor kendine beni.

Bir mezar sessizliğinde
Uyanıyor birer, birer,
Ürkek, bulanık vehminde
Zamanı bölen şekiller.

Ey sükûtin bir nefeste
Yaktığı billûr avize!
Bu esrarlı müselleste
Gökler yakınlaşır bize.

Aydınlığın hendesesi,
Sonsuzluk bahçendir senin!
Dinleyin geliyor sesi
Arılarla böceklerin ...

Bilirim kimse içemez
Üstüste aynı menbadan
Bir vedâ gizler her nefes
Alışılmış kıyılardan ...

Hangi güvercin kanadı
Köpükten çırpınışında,
Bu sarayı tamamladı
Her tesadüfün dışında,

Ve hangi el boş geceden
Uzattı bu altın tası,
Sızdıkça bir düşünceden
Günlerin kızıl meyvası?

— Ey eşiginde bir ânın
Durmadan değişen ejder ...
— Baş ucunda her imkânın
Aydınlık oyunum bekler ...

Varlık Mecmuası

— V —

— Yılan —

Bendedir korkusu biten şeylerin,
Siz ki aydınlığın çerçevesinde
Mahpus yaşarsınız benden habersiz;
Çelik gagasında fecri taşıyan
Mavi kartal benim... Pençelerimde,
Asılmış bir zümrüt gibidir hayat ...
Sonsuzluk ısırır geniş kavsimde
Susamış bir ceylân gibi zamanı.

Varlık Mecmuası

— VI —

— Davet —

Birden bire sanki çıplak
Bir oynuyla hafızanın,
Bir kuş sesi çırpınarak
Düştü bağına hazanın

Her bahçenin yabancısı
Ve her ümidin üstünde;
Bu ses ki, sonsuz acısı
Güllerin üzüntüsünde.

Ararştırdı bir baharın
Unutulmuş kokusunu,
Ay ışığında dalların
Rüya dolu uykusunu.

Bir akşamın beyaz fecre
Gönderdiği kanlı haber,
Herkes ömründe bir kere
Bu zalim davetle titrer.

Ağaç Mecmuası

— VII —

— Hatırlama —

Sen akşamlar kadar büyülü, sıcak,
Rüyaların kadar sade, güzeldin.
Baş başa uzandık günlerce ıslak
Çimenlerinde yaz bahçelerinin

Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvası gibi paylaştık
Mehtâbı kırılmış dal uçlarından.

Ağaç Mecmuası

— VIII —

— Uyanma —

Bu akşam, bu تنها saati ömrün,
Uzak servilerin arkasında gün ...
Bu güneş döşenmiş bahar bahçesi,
Suyun uzaklaşan, yaklaşan sesi..
Ve yanık türküsü dalda bülbülün
Ateşten çenberi üstünde gülün.

Varlık Mecmuası

— IX —

— Ömrün çenberi —

Saçında gecenin soğuk rüzgârı
Bir gün kapatırsın bu ufukları
Beklersin köşende sessiz ve yorgun
Siyah atlarını son yolculuğun,
Ve dersin yavaşça kendi kendine
-Ömrün çenberinden kurtuldum yine!

Kültür haftası

